

Fagnotat

Saksnr.: 201740067/2
Emnekode: ESARK-7112
Saksbeh.: IDHE

Til: Byrådsavdeling for byutvikling
Fra: Plan- og bygningsetaten
Dato: 20.05.2019

Forslag til Gåstrategi for Bergen 2019- 2030

Kort om gåstrategien

Gåstrategi for Bergen 2019- 2030 skal være et styringsverktøy for tilrettelegging for gående. Gåstrategien setter fremtidsrettede mål og skisserer nødvendige satsinger for å nå målene. Hovedmålet for strategien er å øke gangandelen gjennom å gjøre det mer attraktivt og sikkert å gå. Hovedmålet følges opp av seks innsatsområder med delmål, og over 30 satsinger for å oppnå delmålene. Arbeidet har vært ledet av en prosjektgruppe sammensatt av partene i Miljøloftet. Strategien har vært ført i pennen av Plan- og bygningsetaten i Bergen kommune. Strategien må følges opp av handlingsplaner og ressurser til gjennomføring.

Strategiens visjon:

‘Bergen er en tilgjengelig og bærekraftig by som kan leves og utforskes til fots.
Gåbyen har rom for alle.’

Hovedmål:

I 2030 har Bergen oppnådd en gangandel på 30%, og det er trygt og attraktivt å ferdes til fots

Innsatsområder med delmål:

- *Arealbruk:* Bergen skal utvikles som en gåby med korte avstander mellom hverdagens gjøremål.
- *Målrettet offentlig innsats i gangnettet:* Gangnettet skal oppgraderes for å få flere til å gå.
- *Samspill i trafikken:* Fotgjengerne skal prioriteres ved utforming, samhandling i, og alternativ bruk av gangareal.
- *Drift og vedlikehold:* Vegnettet skal driftes og vedlikeholdes slik at det er enkelt, sikkert og forutsigbart å gå hele året.
- *Kunnskapsutvikling:* Kunnskap om fotgjengernes ferdsel må bedres og formidles. Metoder og verktøy for bedre fotgjengertilrettelegging skal utvikles.
- *Gåkultur og kommunikasjon:* Bergenserne skal motiveres til å gå mer. Informasjon om fotgjengersatsingen skal være tilgjengelig.

Anbefalt forslag til vedtak:

Gåstrategi for Bergen 2019- 2030 legges ut på høring.

PLAN- OG BYGNINGSETATEN

*Ida Hermansen - prosjektleder
Kjell Åge Matre - avdelingsleder
Mette Svanes - etatsdirektør*

Brevet er elektronisk signert og har derfor ingen underskrift.

Brevet er elektronisk signert og har derfor ingen underskrift.

Bakgrunn

Mens arbeid med kollektivtransport og sykkel har vært målstyrt og basert på strategier, har vi ikke hatt tilsvarende styringsdokument for innsats mot fotgjengere. Arbeidet med tilrettelegging for gående har vært fragmentert.

Byrådet vedtok i møte 06.09.2018 å sette i gang arbeid med en gåstrategi for Bergen. I saken fremheves forpliktelsene vi har gjennom byvekstavtalen om at veksten i persontransport skal tas med kollektiv, sykling og gange. Føringerne i Kommuneplanens samfunnsdel BERGEN 2030 (KPS) med mål om å utvikle 'gåbyen' må ligge til grunn for arbeidet. Der er angitt en transportpyramide der gående har høyest prioritet. KPS peker også på at alle bydeler skal styrkes. Byråden fremhevet videre at det er ønskelig å satse på gange til skoler og på tjenestemobilitet.

Strategiens formål

Gåstrategi for Bergen 2019- 2030 skal sikre et målrettet arbeid for tilrettelegging for fotgjengere.

Gåstrategien skal være et hjelpemiddel for politikere, offentlig administrasjon, planleggere og utbyggere. Den peker på virkemidler innenfor forskjellige innsatsområder, og gir grunnlag for å prioritere mellom tiltak.

Strategien angir virkemidler rettet inn mot de gående, men det er ikke mulig å oppnå målsetningene uten at konkurranseforholdet endres til fordel for gående. Det betyr større restriksjoner på bilkjøring.

Utfordringer og muligheter

For hele kommunen er gangandelen i dag på 25%. Gangandelen varierer likevel sterkt innad i kommunen, med høye gangandeler i sentrale strøk og svært lave tall i mer perifere områder.

Bergen er den av storbyene i Norge med størst arealforbruk pr. innbygger. I store deler av kommunen har vi også et vegsystem som gir omveger for fotgjengere og der det er begrenset med målpunkt i gang- og sykkelavstand fra boligen.

Satsing på de gående gir grunnlag for en mer miljøvennlig transport, et mer inkluderende samfunn, bedre trafikk sikkerhet, bedre kollektivtransport, mer fysisk aktivitet og bedre folkehelse, tryggere skoleveger, bedre nærmiljø for barn og unge og et mer levende bymiljø.

Føringer for innholdet i strategien

Som grunnlag for gåstrategien ligger flere styringsdokument med viktige føringer for gangearbeidet.

Både nasjonale og lokale føringer om arealutvikling gir premisser for mer kompakt byutvikling. Det resulterer i flere kortere reiser, som gjør gange konkurransedyktig mot bil og kollektivtrafikk.

Videre vil en mer aktiv befolkning gjennom økt gangaktivitet, være et virkemiddel for bedre folkehelse. Nullvisjonen om null drepte og alvorlig skadde i trafikken, er også et annet folkehelsemoment med klare føringer for alt transportarbeid.

Nasjonale og lokale forventninger om et samfunn som ikke bidrar til utslipp av klimagasser er også viktige premisser for arbeidet. Nullvekstmålet knytter seg til et slikt fremtidsbilde med mål om null vekst i biltrafikken.

Om strategien

Forslag til gåstrategi som nå foreslås lagt ut til offentlig ettersyn er Bergens første gåstrategi. Strategien er omfattende både geografisk og tematisk, og ambisjonene er høye.

Som bakgrunn for valg av retning og nivå ligger overordnede føringer, samt analyser og litteraturstudier.

Strategien er avgrenset til gåing i hverdagen, der gåing er et transportmiddel for å nå daglige gjøremål eller som rekreasjon i nærmiljøet. Det legges også vekt på gåing i forbindelse med bruk av kollektivtransport. Strategien tar utgangspunkt i trafikkreglenes definisjon av fotgjenger og gående.

Målgruppen for strategien er beslutningstakere og planleggere på alle forvaltningsnivåer. Tiltakene er rettet mot alle grupper av befolkningen.

Strategiens visjon knytter seg til 'gåbyen' som beskrevet i Kommuneplanens samfunnsdel. Visjonen innebærer at det legges til rette for at alle grupper i befolkningen skal kunne ferdes til fots. I det ligger det at vi må legge til rette for avstander som er mulig å forsere, og infrastruktur som er mulig og attraktivt for alle å bruke. Et fremtidsbilde i tråd med visjonen gir rammene for de mål og virkemidler strategien trekker frem for perioden.

Hovedmålsetningen favner bredt ved at vi skal ha en økning i gangandel, men også at det skal være trygt og attraktivt å ferdes til fots. Strategien satser derfor på å skape trygge og attraktive gangarenaer i alle bydeler. Samtidig satses det på gange til kollektiv, på trafikk sikkerhet og på barn som en sårbar gruppe.

Innsatsområdene med delmål er i stor grad basert på innsatsområdene i nasjonal gåstrategi, med tilpasninger til den bergenske kontekst. Satsingene under hvert delmål skal bidra til å

oppnå det enkelte delmålet. Satsingene er formulert med bakgrunn i analyser av dagens situasjon innenfor hvert innsatsområde. Her har litteratur og analyser vært nyttig, men også innspill fra fagfolk i de ulike etatene, hovedsakelig med basis i etablert arbeidsgruppe.

De beskrevne tiltakene er viktige, og kan realiseres i handlingsplaner, innarbeides i rutiner m.m. Ansvar for planlegging og gjennomføring av infrastrukturtiltak tillegges statlige, fylkeskommunale eller kommunale etater

Det vises til forslag til strategi for utfyllende informasjon.

Konsekvenser av strategien

Dersom målene i strategien skal nås, er det behov for økte midler til satsing på fotgjengere. Strategien gir en rekke mål og satsinger som krever økte personalressurser, midler til drift, planlegging og gjennomføring. Strategien betyr også en prioritering av fotgjengere fremfor andre transportgrupper.

Prosess frem mot sluttbehandling

Arbeidet med strategisk satsing på fotgjengere er et fagfelt som er lite utviklet og koordinert. En høring vil være nyttig for å først og fremst prøve det strategiske grepet og de ulike satsingene hos relevante myndigheter. De viktigste høringsinstansene vil være beslutningstakere og planleggere, både offentlige og private.

Høringen vil også være en god anledning til å sørge for forankring av strategien.

Fagetaten ser at strategidokumentet slik det er presentert bør spisses ytterligere for å skape et lett tilgjengelig strategidokument. Tiden frem mot endelig vedtak av strategien må brukes til nedkorting og kvalitetsheving av dokumentet. Det bør spesielt jobbes med å ytterligere konkretisering av målindikatorer, og ansvar for oppfølging av de enkelte satsingene bør fremgå.

Det anbefales at strategien legges ut på høring sommeren eller høsten 2019. Foreløpig fremdrift peker mot et endelig vedtak av gåstrategien i Bergen bystyre i slutten 2019. Det anbefales at også Fylkestinget behandler en egen sak om gåstrategien.

Vedlegg:

- *Gåstrategi for Bergen 2019- 2030*
- *GIS-basert gangtilgjengelighetsanalyse, utkast - 10.5.2019.*
- *Kartleggingsundersøkelse for myke trafikanter i Bergen, 7.5.2019.*
- *Beskrivelse av områder for utarbeidelse av gangnettkart. Vedlegg til gåstrategi for Bergen 2019- 2030.*
- *Reparasjonstiltak for gangnettet i bydelssenteret Loddefjord. Utarbeidet i forbindelse med Gåstrategi for Bergen 2019- 2030*